

Sosiaalialan korkeakoulutettujen
ammattijärjestö Talentia ry

KORONAKRIISIN VAIKUTUKSET VARHAISKASVATUKSEEN

22.4.2020

Aune Ahonen ja Tiia Pesonen
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Vastaajien taustatiedot	2
3 Varhaiskasvatuksen ammattilaisten huoli lapsista ja perheistä.....	3
3.1 Yhteydenpito kotona oleviin lapsiin ja perheisiin	4
3.2 Huoli kotona olevista lapsista sekä perheiden esittämät huolenaiheet	7
3.3 Kuntien tekemä lapsivaikutusten arviointi vallitsevan poikkeustilanteen aikana.....	9
4 Ammattijärjestö Talentian huoli varhaiskasvatuksen ammattilaisista	10
4.1 Työnantajan lomautustoimet	10
4.2 Koronan vaikutus työntekoon; etätyömahdollisuus, työtilanne ja siirtyminen muihin tehtäviin	10
4.3 Työturvallisuus.....	12
4.4 Osaamisen hyödyntäminen.....	13
4.5 Muut esiin nousevat asiat, joita vastaajat halusivat tuoda esiin kyselyssä.....	14

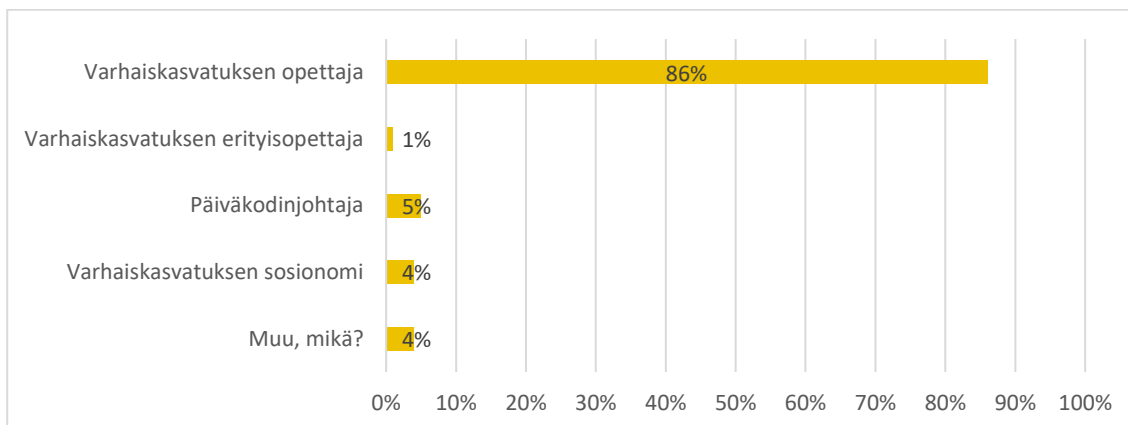
1 Johdanto

Tämä selvitys antaa ajankohtaista tietoa vallitsevan koronavirusepidemian aiheuttamasta erikoistilanteesta varhaiskasvatuksessa. Selvityksessä kartoitetaan talentialaisten varhaiskasvatuksen ammattilaisten näkemyksiä ja huolia tilanteesta ja sen vaikutuksista lapsiin ja perheisiin sekä ajatuksia varhaiskasvatuksen henkilöstön työturvallisuuteen ja työhyvinvointiin.

Selvitys pohjautuu ammattijärjestö Talentian toteuttamaan kyselytutkimukseen. Aineisto kerättiin Webropol-kyselyllä ajalla 9.-15.4.2020. Kysely lähetettiin 3710 työssäkäyvälle talentialaiselle varhaiskasvatusalan ammattilaiselle, joista suurin osa työskentelee varhaiskasvatuksen opettajana. Kyselyyn vastasi 1047 henkilöä (vastausprosentti 28,2 %). Heistä lähes 80 % työskentelee kunnan varhaiskasvatuspalveluissa.

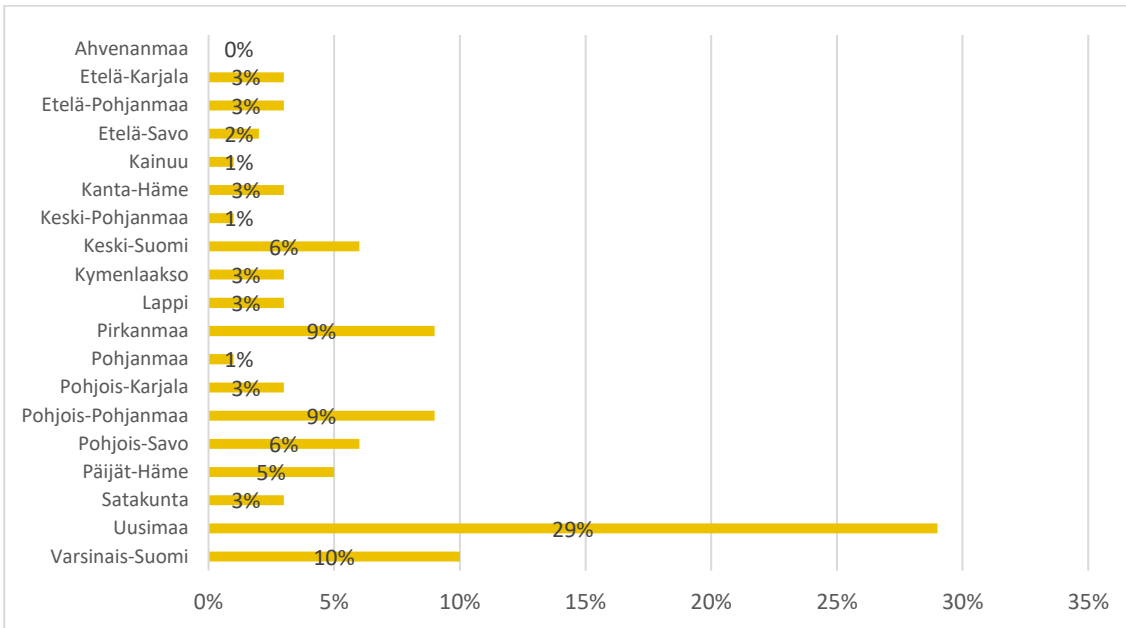
2 Vastaajien taustatiedot

Kysely lähetettiin kaikille Talentian jäsenrekisterin mukaan varhaiskasvatuksessa työskenteleville jäsenille (N = 3710). Kysely kohdennettiin työssä oleviin jäseniin. Kyselyyn vastasi 1047 vastaajaa ja vastausprosentti oli 28,2 %. Kaikista kyselyyn vastanneista 86 % työskentelee varhaiskasvatuksen opettaja -nimikkeellä (kuva 1).

Kuva 1. Kyselyyn vastanneiden ammattinimike. Vastanneiden määrä: 1047.

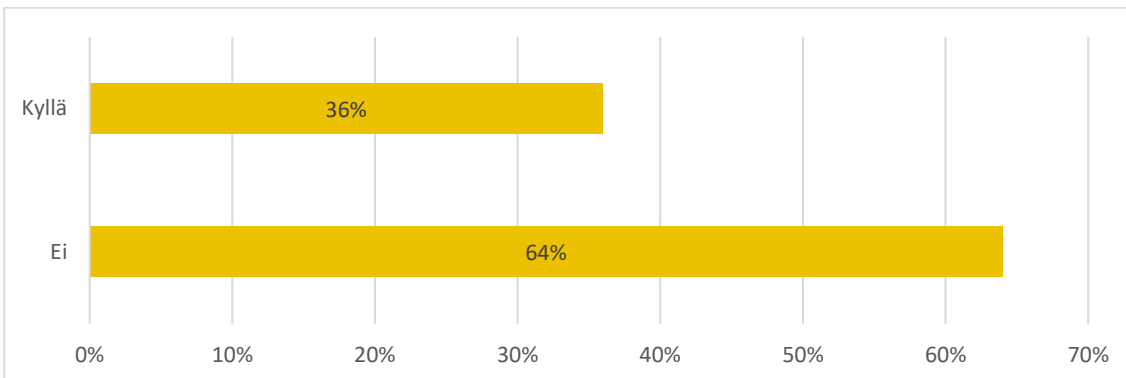
Vastaajista 79 % työskentelee kunnallisella puolella ja 21 % yksityisellä. Vastaajat työskentelevät yhteensä 18 eri maakunnassa, joista 28,7 % Uudellamaalla, 10,2 % Varsinais-Suomessa ja 9,3 % Pirkanmaalla (kuva 2).

Kuva 2. Kyselyyn vastanneiden työpaikan sijainti maakunnittain. Vastanneiden määrä: 1047.

3 Varhaiskasvatuksen ammattilaisten huoli lapsista ja perheistä

Perheille tarjottavat kuntien matalan kynnyksen palvelut sekä sosionomien ja sosiaalikasvattajien osaamisen hyödyntäminen poikkeustilanteessa

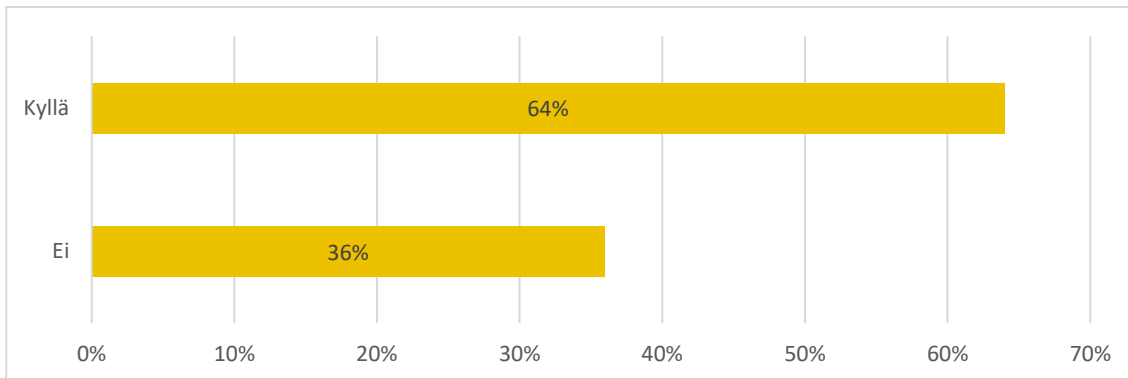
Kuva 3. Onko kunnassasi vahvistettu perheille tarjottavia matalan kynnyksen palveluita mielestäsi riittävästi? Vastaajien määrä: 997.

Kyselyssä kartoitettiin, onko kunnissa vahvistettu perheille tarjottavia matalan kynnyksen palveluita vastaajien mielestä riittävästi, johon kolmannes vastaajista vastasi kyllä (36 %) ja kaksi kolmasosaa (64 %) vastasi ei (kuva 3). Osan vastaajista kokemuksen mukaan perheille ei ole mainostettu tarpeeksi saatavilla olevia apuvaihtoehtoja, ja palveluiden vahvistaminen on jäänyt vähiin. Moni myös kokee, että perhetyötä ja kuraattoripalveluita tulisi lisätä. Useissa vastauksissa korostui varhaiskasvatuksen ammattilaisten epätietoisuus tilanteesta; mikäli perheille tarjottavia palveluita on vahvistettu tai ei, varhaiskasvatuksen työntekijät eivät tiedä ovatko lapsiperheet saaneet tietoa palveluista riittävästi. Enemmistön vastausten mukaan viesti on se, ettei palveluita ole järjestetty tai ei ole tiittävästi aikeissa järjestää. Kuitenkin osan

vastaajista mukaan matalan kynnyksen palveluja on kunnissa lisätty ja niistä on myös hyvin tiedotettu. Erityisesti pienissä kunnissa on vastausten mukaan kyetty reagoimaan perheiden muuttuneisiin tilanteisiin ja yhteistyö varhaiskasvatuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kesken toimii hyvin.

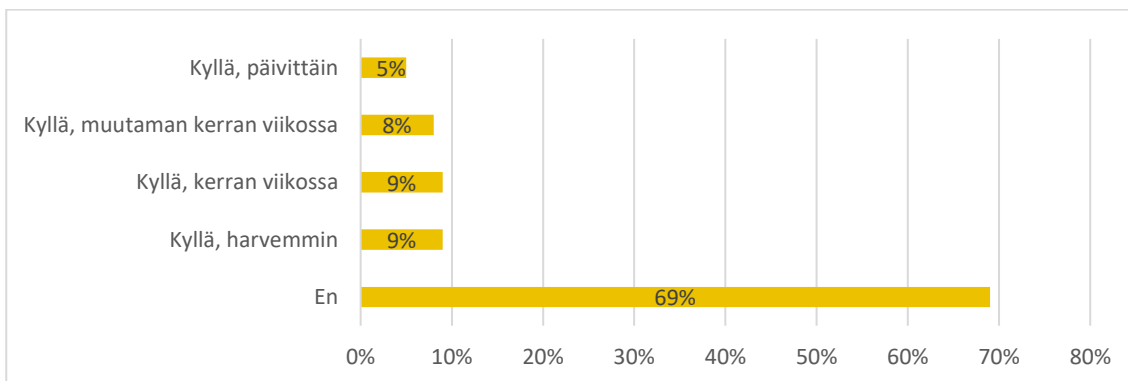
3.1 Yhteydenpito kotona oleviin lapsiin ja perheisiin

Kyselyllä haluttiin selvittää, pitävätkö varhaiskasvatuksen ammattilaiset kotona oleviin lapsiin ja perheisiin yhteyttä, kuinka usein yhteydenottoja on sekä mikä on yhteydenottojen pääasiallinen syy. Näihin kysymyksiin annetut vastaukset olivat vaihtelevia, joka osoittaa paitsi kuntien välillä, myös kuntien sisällä olevan erilaisia toimintatapoja ja ohjeistuksia varhaiskasvatuksen ammattilaisille.

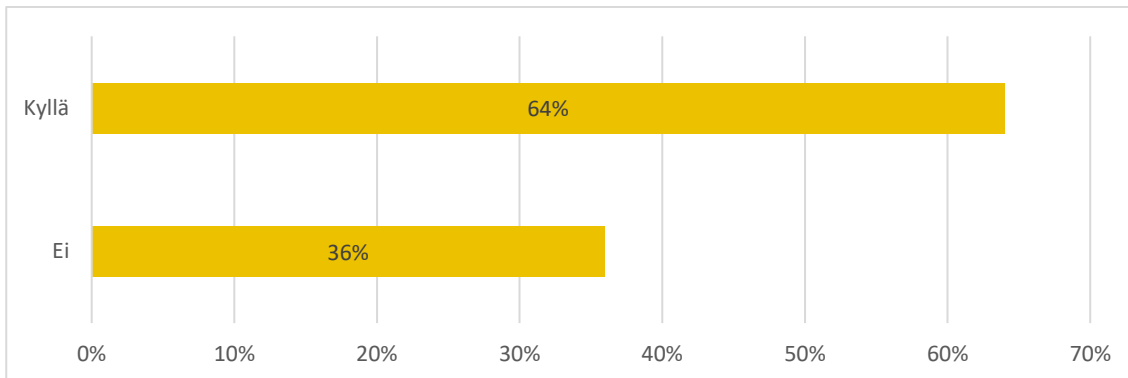
Kuva 4. Onko työpaikallasi tätä vallitsevaa poikkeustilannetta varten yhteydenottokanava, johon huoltajat ja vanhemmat voivat olla yhteydessä? Vastaajien määrä: 1038.

Kyselyssä tiedusteltiin, onko vastaajien työpaikoilla eli päiväkodeissa vallitsevaa poikkeustilannetta varten yhteydenottokanava, johon lasten huoltajat ja vanhemmat voivat olla yhteydessä. Kaksi kolmasosaa vastaajista (64 %) vastasi kyllä ja yksi kolmasosa (36 %) vastasi ei (kuva 4).

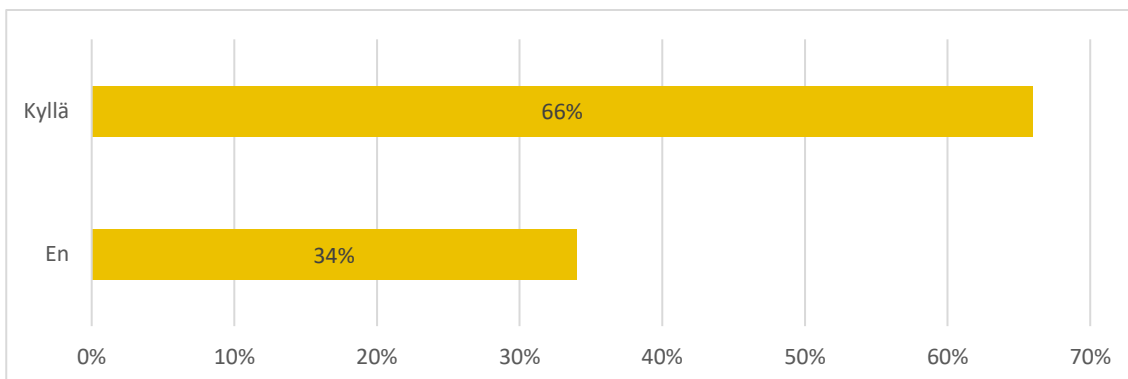
Kuva 5. Järjestätkö ryhmäsi kotona hoidossa oleville lapsille toimintatuokioita etäyhteyksin tai tallentein? Vastaajien määrä: 1036.

Kyselyllä kartoitettiin, järjestävätkö kyselyyn vastanneet ryhmänsä kotona hoidossa oleville lapsille toimintatuokioita etäyhteyksin tai tallentein. Valtaosa vastaajista (69 %) vastasi, ettei järjestä mitään toimintatuokioita. Vastaajista 9 % järjestää tuokioita kerran viikossa ja 9 % vielä harvemmin. 8 % vastaajista järjestää tuokioita muutaman kerran viikossa ja 5 % vastaajista päivittäin. (Kuva 5.)

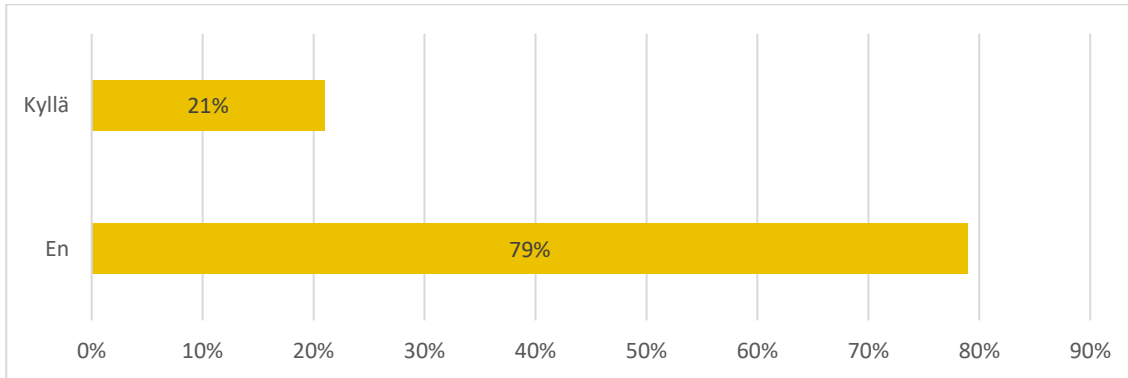
Kuva 6. Onko sinua ohjeistettu pitämään yhteyttä kotona oleviin lapsiin ja perheisiin? Vastaajien määrä: 1042.

Vastaajilta kartoitettiin, onko heitä ohjeistettu pitämään yhteyttä kotona oleviin lapsiin ja perheisiin. Vastaajista keskimäärin kahta kolmasosaa (64 %) on ohjeistettu ja yhtä kolmasosaa (36 %) ei ole ohjeistettu pitämään yhteyttä kotona oleviin lapsiin ja perheisiin (kuva 6).

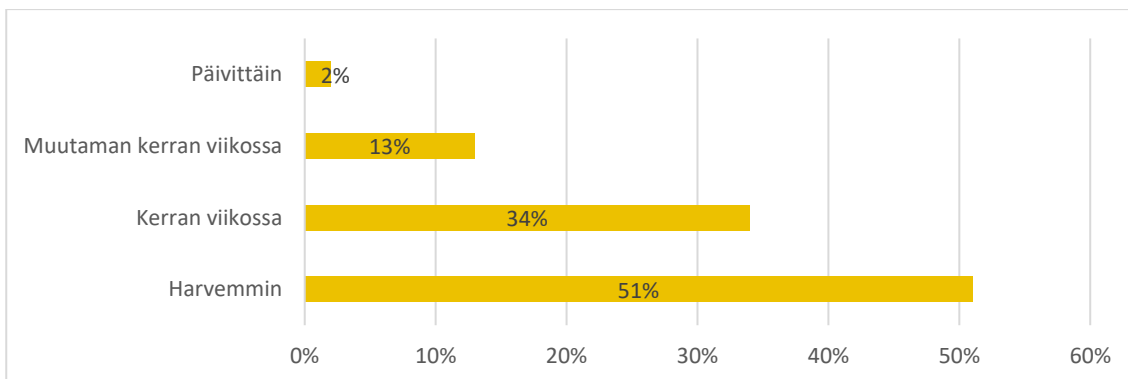

Kuva 7. Pidätkö kotona hoidossa olevien lasten huoltajiin ja vanhempiin henkilökohtaisesti yhteyttä? Vastaajien määrä: 1033.

Vastaajilta kartoitettiin, pitävätkö he kotona hoidossa olevien lasten huoltajiin ja vanhempiin sekä lapsiin henkilökohtaisesti yhteyttä. Kaksi kolmasosaa vastaajista (66 %) vastasi pitävänsä huoltajiin ja vanhempiin henkilökohtaisesti yhteyttä (kuva 7) ja vain noin viidesosa vastaajista (21 %) vastasi pitävänsä lapsiin henkilökohtaisesti yhteyttä (kuva 8). Yleisimmät yhteydenottotavat kotona oleviin lapsiin ja heidän huoltajiin ja vanhempiin vastaajien keskuudessa ovat tekstiviestit ja Whatsapp-viestit sekä äänipuhelut. Myös sähköpostitse tai päiväkodissa käytössä olevalla sähköisellä järjestelmällä lähetetyt viestit ovat yleisesti käytössä. Noin 15 % vastaajista kertoi pitävänsä yhteyttä lapsiin ja perheisiin videopuhelujen välityksellä. Paikoin myös sosiaalisen median eri kanavia, kuten salattuja Facebook-ryhmiä tai Instagramia on hyödynnetty vastaajien keskuudessa.

Kuva 8. Pidätkö kotona hoidossa oleviin lapsiin henkilökohtaisesti yhteyttä? Vastaajien määrä: 1036.

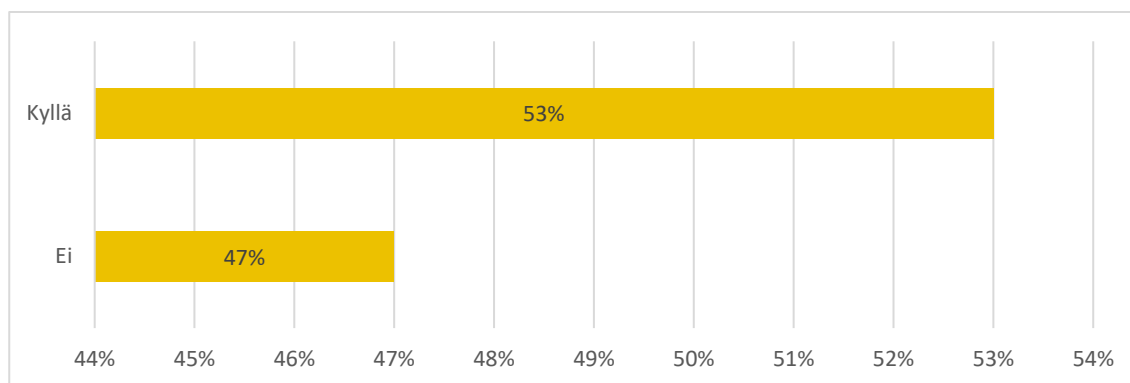

Kuva 9. Mikäli pidät yhteyttä kotona hoidossa oleviin lapsiin ja heidän perheisiin, kuinka usein otat yhteyttä keskimäärin? Vastaajien määrä: 740, valittujen vastausten lukumäärä 1557.

Kysyttäessä kuinka usein vastaajat pitävät lapsiin ja heidän perheisiin yhteyttä, noin puolet vastaajista (51 %) vastasi pitävänsä yhteyttä harvemmin kuin kerran viikossa. Kolmasosa vastaajista (34 %) vastasi pitävänsä yhteyttä kerran viikossa ja 13 % muutaman kerran viikossa. Vain 2 % vastaajista kertoi pitävänsä päivittäin yhteyttä lapsiin ja heidän perheisiin. (Kuva 9.) Avovastauksista ilmenee, että valtaosa vastaajista toivoisi yhtenäistä ohjeistusta niin varhaiskasvatyüksikkö- kuin kuntatasolla. Vastaajien mukaan osassa kunnista on ohjeistettu varhaiskasvatuksen ammattilaisia toimimaan yhtenäisesti, mutta työntekijät ovat tulkinneet ohjeistuksen mukaisen toiminnan pidättyväiseksi kaupungin ohjeistuksien seuraamiseksi. Yhteydenpito kotiin koetaan ristiriitaiseksi, sillä vaikka sen koetaan olevan tärkeää perheiden hyvinvoinnin kannalta, ei työnantaja ole yhteydenpitoon velvoittanut tai sitä välttämättä edes ehdottanut. Yhteydenpito kotona oleviin lapsiin ja perheisiin koetaan suureksi työtehtäväksi eikä aika siihen riitä, kun osa päiväkodin työntekijöistä on lomautettu ja lapsia edelleen runsaasti hoidossa.

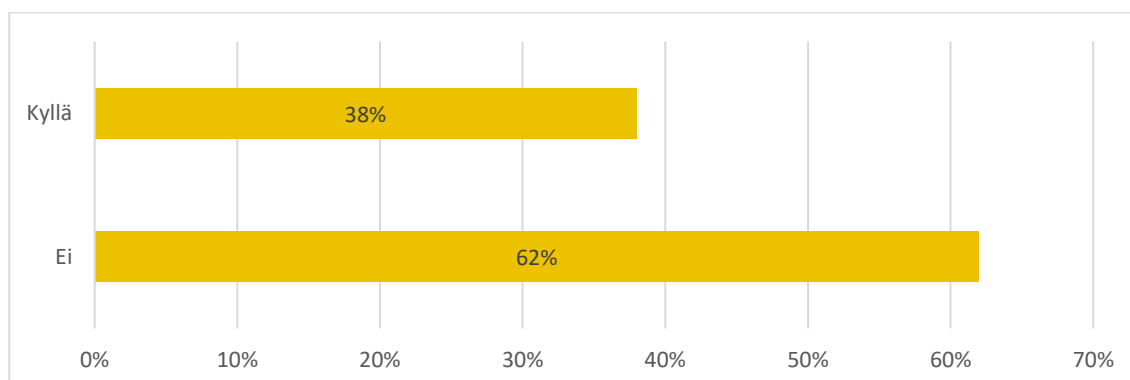
Osa vastaajista on suoraan ohjeistettu pidättäytymään varhaiskasvatuksen tuottamisesta päiväkodin ulkopuolelle. Osa on puolestaan ohjeistettu olemaan yhteydessä vain niihin perheisiin, joista on erityistä huolta. Vastaajat, jotka kertoivat avovastauksissa pitävänsä yhteyttä perheisiin, kertoivat suurimman osan näistä perheistä ilmaisseen ilahtumista ja kiitollisuutta. Useissa avovastauksissa kerrotaan, että perheille on lähetetty sähköpostitse toimintavinkkejä ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmien arviointikeskusteluja on käyty muun muassa puhelimitse.

3.2 Huoli kotona olevista lapsista sekä perheiden esittämät huolenaiheet

Kuva 10. Onko sinulla huolta ryhmäsi lapsista, jotka eivät nyt osallistu varhaiskasvatukseen? Vastaajien määrä: 1036.

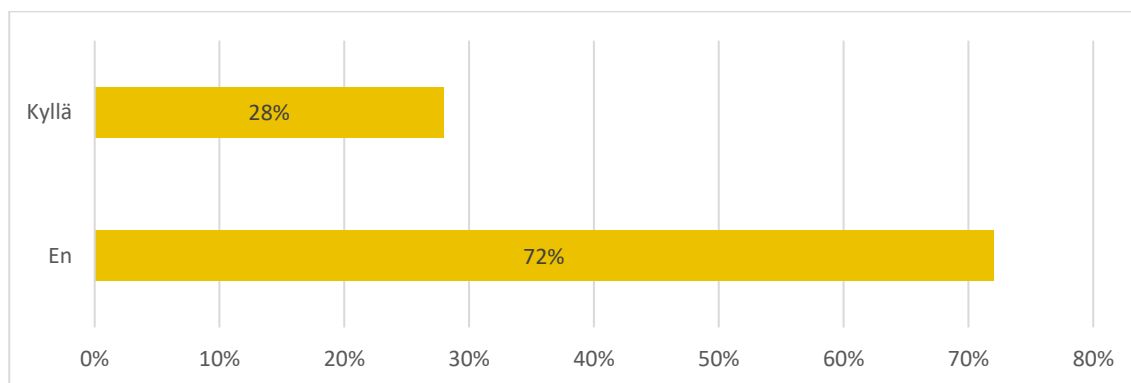
Kyselyn avulla haluttiin selvittää, kantavatko varhaiskasvatuksen ammattilaiset huolta ryhmänsä niistä lapsista, jotka eivät osallistu tällä hetkellä varhaiskasvatukseen. Noin puolet vastaajista (53 %) vastasi myöntävästi (kuva 10). Avovastauksista ilmenee, että huoli kohdistuu erityisesti perheiden jaksamiseen. Monissa avovastauksissa pohditaan, kuinka perheissä onnistuu etätöiden ja pienten lasten hoidon yhdistäminen. Myös erityisen tai tehostetun tuen piirissä olevien lasten tuen saanti aiheuttaa erityistä huolta varhaiskasvatuksen ammattilaisissa. Erityisiä huolenaiheita ovat myös lasten suomen kielen ja sosiaalisten taitojen kehittyminen kotiympäristössä. Perheiden voimavarat, lasten rutiinien ylläpito ja taitojen harjoittaminen mietityttävät valtaosaa avoimeen kenttään kommentoineista.

Kuva 11. Ovatko kotona hoidossa olevien lasten huoltajat tai vanhemmat esittäneet huolta arjen sujumisesta? Vastaajien määrä: 1029.

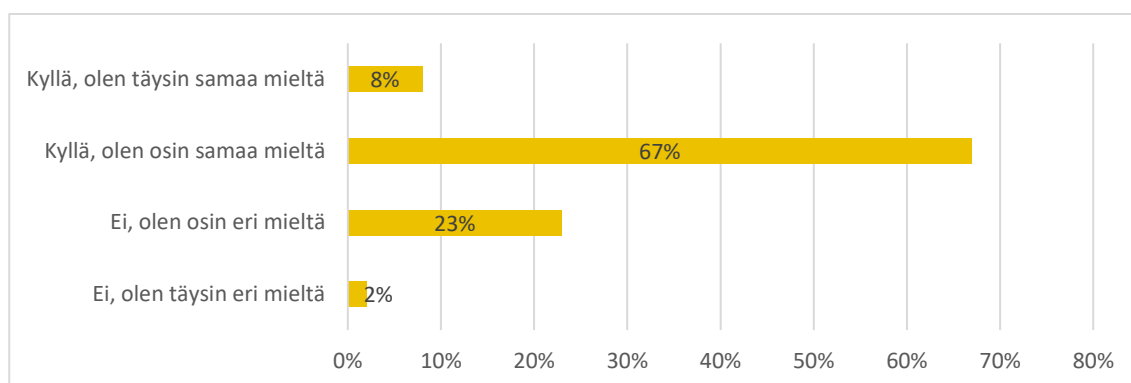
Varhaiskasvatuksen ammattilaisilta tiedusteltiin kyselyssä, ovatko kotona hoidossa olevien lasten huoltajat tai vanhemmat itse esittäneet huolta arjen sujumisesta. 62 % vastaajista mukaan perheet eivät ole tuoneet

esiin huolenaiheita (kuva 11). Avoimeen kenttään kuvatuissa perheiden ilmaisemissa huolenaiheissa korostuu erityisesti vanhempien jaksaminen. Vanhemmat ovat ilmaisseet, että töiden teko on haastavaa, kun lapset ovat kotona. Lisäkuormitusta aiheuttaa lasten erityisen tuen tarpeet ja niihin vastaaminen kotiympäristössä. Osa vastaajista kertoo, erityisen tuen tarpeessa olevat lapset ovat jo tai heidän on ehdotettu palaavan kokopäiväisesti varhaiskasvatukseen niin lapsen kuin koko perheen edun nimissä. Myös vanhempien taloushuolet heijastuvat jaksamiseen.

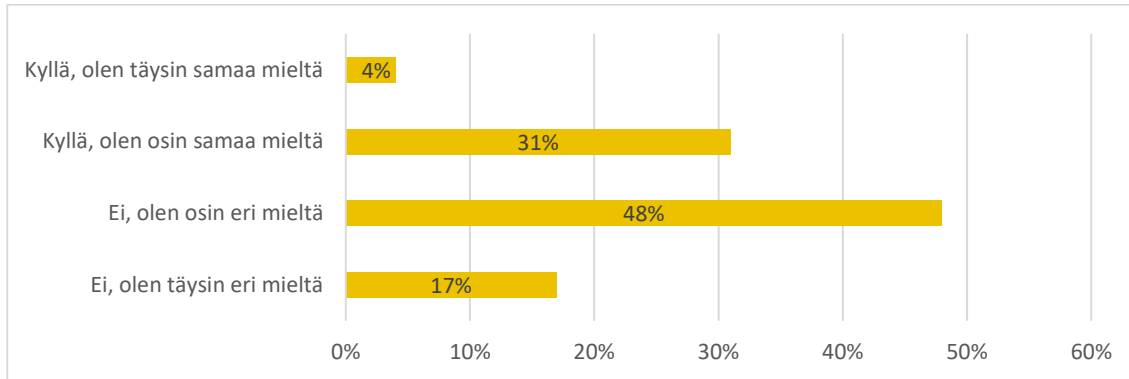
Kuva 12. Koetko, että kotona hoidossa olevien lasten tarpeiden toteutumista seurataan? Vastaajien määrä: 1022.

Lähes kolme neljästä vastaajasta (72 %) kokivat, ettei kotona hoidossa olevien lasten tarpeiden toteutumista seurata (kuva 12). Vastaajille annettiin mahdollisuus kirjoittaa avovastauksia siitä, kuinka tarpeiden toteutumista seurataan. Näissä vastauksissa korostui yhteydenpito vanhempiin muun muassa puhelimitse. Osa vastaajista olettaa, että vanhemmat huolehtivat itse kotona olevien lasten tarpeista sekä ottavat yhteyttä tarvittaessa. Vastauksissa tuodaan esiin varhaiskasvatuksen erityisopettajan työ erityisen tuen piirissä olevien lasten ja perheiden yhteydenpidossa. Osa vastaajista myös auttaa ohjaamalla tarvittaessa perheelle suunnattujen kunnan tukitoimien ja palveluiden piiriin.

Kuva 13. Väittämä: Uskon, että perheissä pystytään tässä vallitsevassa poikkeustilanteessa vastaamaan lasten tarpeisiin. Vastaajien määrä: 1037.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kahta eri väittämää kotona olevien lasten tarpeisiin liittyen asteikolla 1-4. Ensimmäinen väittämä oli ”Uskon, että perheissä pystytään tässä vallitsevassa poikkeustilanteessa vastaamaan lasten tarpeisiin”. Vastaajista 67 % oli osin samaa mieltä väittämän kanssa. Osin eri mieltä väittämän kanssa oli 23 % vastaajista. Vain 8 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa ja 2 % täysin eri mieltä väittämän kanssa. (Kuva 13.)

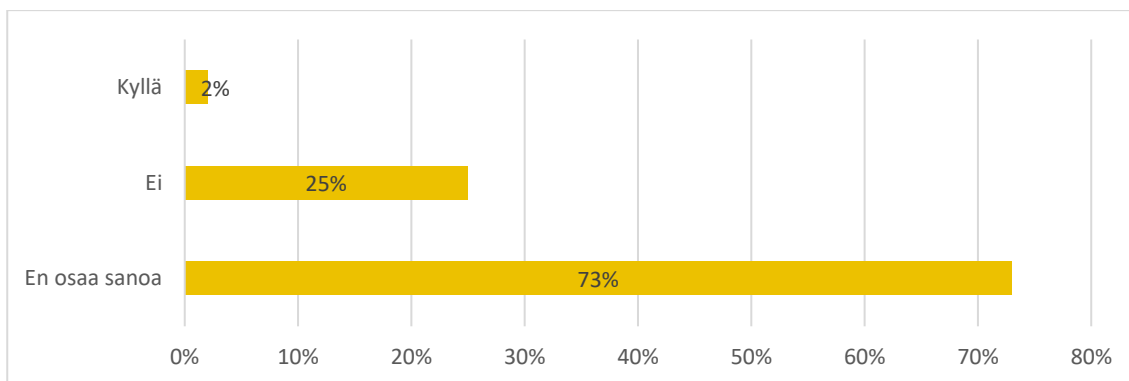

Kuva 14. Väittämä: Kotona hoidossa olevien lasten tarpeiden toteutumista seurataan (esim. erityisen tuen tarve). Vastaajien määrä: 1027.

Toisena väittämänä oli ”Kotona hoidossa olevien lasten tarpeiden toteutumista seurataan (esim. erityisen tuen tarve)”. Tämän väittämän kanssa osin eri mieltä oli lähes puolet vastaajista (48 %). Osin samaa mieltä väittämän kanssa oli 31 % vastaajista ja täysin samaa mieltä 8 % vastaajista. Lähes viidennes vastaajista (17 %) oli täysin eri mieltä väittämän kanssa eli eivät usko ollenkaan, että kotona hoidossa olevien lasten tarpeiden toteutumista seurataan. (Kuva 14.)

3.3 Kuntien tekemä lapsivaikutusten arviointi vallitsevan poikkeustilanteen aikana

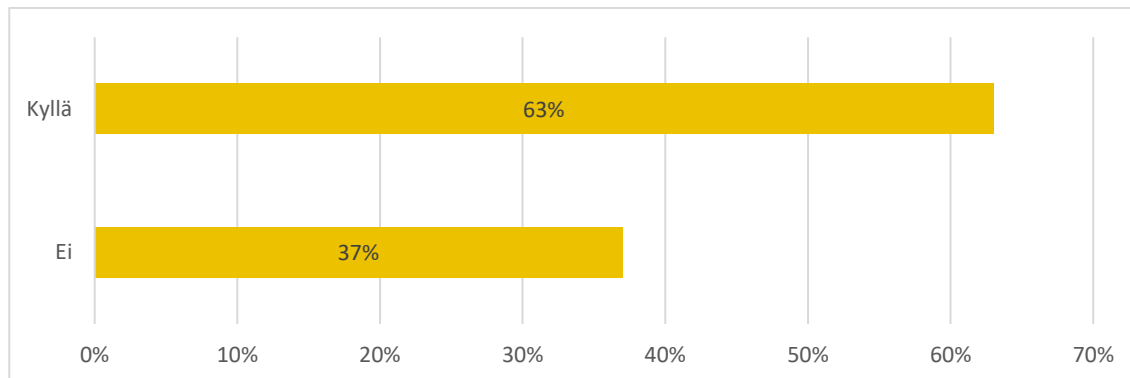
Kyselyn lopuksi haluttiin selvittää, onko varhaiskasvatuksen ammattilaisten kunnissa tehty lapsivaikutusten arviointia koronakriisissä, kuten lomautustilanteissa. Suurin osa vastaajista, lähes kolme neljästä (73 %) ei tiennyt, onko arviointia tehty vai ei. Vastaajista neljännes (25 %) vastasi, että kunnassa ei ole tehty lapsivaikutusten arviointia. Vain 2 % vastaajista tiesi kertoa, että heidän kunnassaan on tehty lapsivaikutusten arviointi. (Kuva 15.) Avovastauksissa korostui vastaajien epätietoisuus aiheeseen liittyen. Osan vastaajista kirjoitti, että mikäli lapsivaikutusten arviointia on tehty, sitä ei ole tehty työntekijöille näkyväksi.

Kuva 15. Onko kunnassasi tehty lapsivaikutusten arviointia koronakriisissä (esim. lomautustilanteissa)? Vastaajien määrä: 1035.

4 Ammattijärjestö Talentian huoli varhaiskasvatuksen ammattilaisista

4.1 Työnantajan lomautustoimet

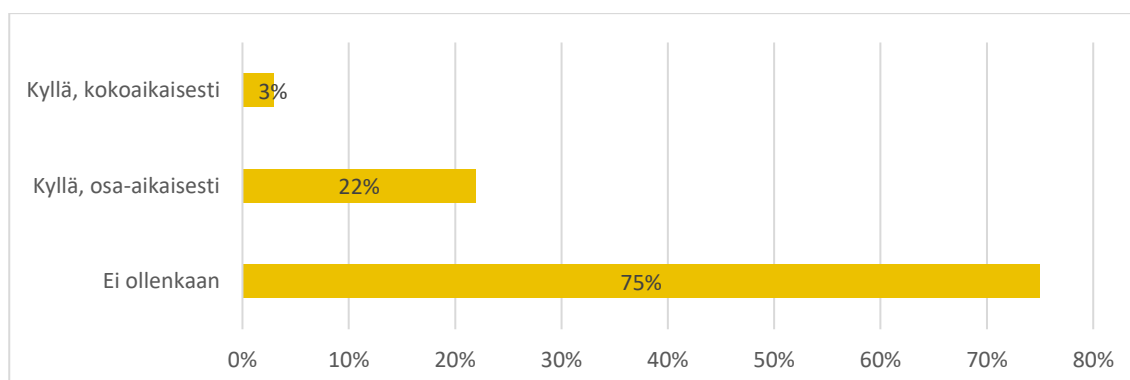
Kuva 16. Onko työnantajasi aloittamassa tai aloittanut yt-neuvottelut lomautuksista? Vastaajien määrä: 1045.

63 % vastaajista kertoi, että työnantaja on aloittamassa tai aloittanut yt-neuvottelut lomautuksista (kuva 16). Vastaajat kertoivat lomautuksista myös avovastauksissa työtilanteesta kysyttäessä. Tulossa olevat lomautukset tuovat epävarmuutta ja turvattomuuden tunnetta työhön. Useat vastaajista kertoivat, että heillä ei ole vielä tietoa, milloin kaavailut lomautukset toteutetaan. Tämän lisäksi vastauksissa ilmeni huoli työntekijöiden riittävydestä kesäaikana, jolloin toteutetaan mahdollisia lomautuksia kesälomien kanssa samanaikaisesti. Myös epävarmuus paikalla olevien lasten määrästä mietitytti.

Muutamasta vastauksesta ilmeni, että työntekijä on käyttänyt lomapäiviään välttääkseen lomautuksen. Työnantaja on myös ohjeistanut lomapäivien käyttöön poikkeustilanteessa. Lomautuksen vaihtoehtona on tarjottu myös mahdollisuutta siirtyä muihin tehtäviin.

4.2 Koronan vaikutus työntekoon; etätömahdollisuus, työtilanne ja siirtyminen muihin tehtäviin

Etätönteosta kysyttäessä yhteensä 75 % vastaajista kertoi, ettei heidän ole mahdollista tehdä etätöitä. 22 % vastaajista kertoi voivansa tehdä osa-aikaisesti ja 3 % kokoaikaisesti etätöitä. (Kuva 17.)

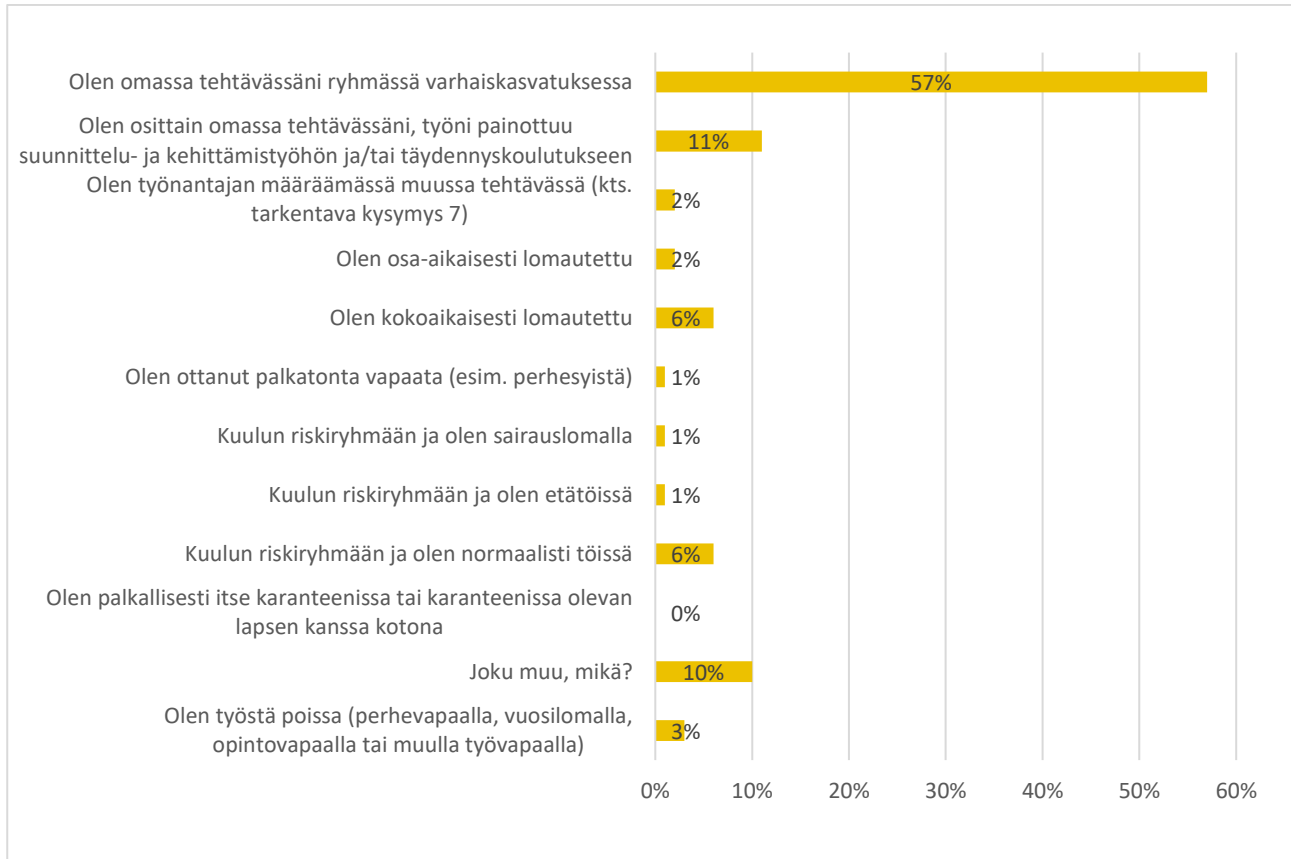

Kuva 17. Onko sinun mahdollista tehdä etätöitä? Vastaajien määrä: 1043.

Vastaajat kertoivat etätöistä myös avovastauksissa työtilanteesta kysyttäessä. Useat vastaajat toivat esiin sen, että työnantaja ei ole antanut mahdollisuutta etätönteon kokeilemiseen ja kehittämiseen. Tämä koetaan joustamattomuutena työnantajan taholta. Etätöitä koskevissa vastauksissa tuotiin esille sitä, että

etätyöaika olisi tehokasta suunnittelu- ja kirjallisten töiden aikaa. Etätyöaika nähdään myös hyvänä ammatillisen kehittämisen aikana, jolloin olisi aikaa lukea ammattikirjallisuutta.

Kysyttäessä koronan vaikutuksesta työtilanteeseen vastaajilla oli 12 vastausvaihtoehtoa.

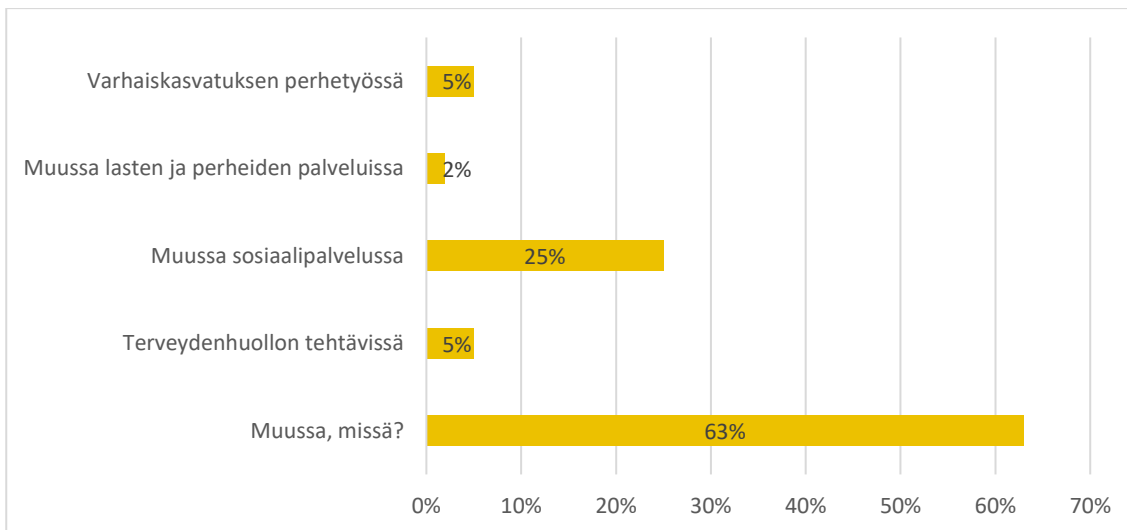
Kuva 18. Miten koronatilanne on vaikuttanut työtilanteeseesi? Vastaajien määrä: 1045.

57 % vastaajista kertoi työskentelevänsä edelleen omassa tehtävässään varhaiskasvatuksen ryhmässä. Vastaajista 11 % ilmoitti työskentelevänsä osittain omassa tehtävässä, työn painottuessa suunnittelu- ja kehittämistyöhön ja/ tai täydennyskoulutukseen. Vastaajista 2 % ilmoitti työskentelevänsä työnantajan määräämissä muissa tehtävissä. Osa-aikaisesti lomautettuna kertoi olevan 2 % vastaajista, kokoaikaisesti lomautettuna 6 % vastaajista. 1 % vastaajista kertoi ottaneensa työstä palkatonta vapaata. Vastaajista 2 % kertoi kuuluvansa riskiryhmään ja olevansa joko sairauslomalla tai etätöissä. 6 % vastaajista kertoi kuuluvansa riskiryhmään ja olevansa normaalisti töissä. Vaikutuksesta työtilanteeseen 10 % vastaajista valitsivat vastausvaihtoehdoksi ”Jokin muu, mikä?”. (Kuva 18.) Avovastauksista nousi esiin se, että useat työntekijät odottavat vielä tulevan osa- tai kokoaikaisen lomautuksen alkamista tai siirtoa toisiin tehtäviin. Avovastauksissa nostettiin esiin myös se, että työ lapsien kanssa jatkuu, mutta ryhmiä ja päiväkoteja on yhdistetty vähäisen lapsimäärän perusteella. Useat vastaajat toivat esiin myös erilaiset yhdistelmäratkaisut; työntekijä on osan ajasta omassa työssään, osan etänä ja osan lomalla tai palkattomalla vapaalla.

”Jatkuvat puheet siirroista kunnolla nimeämättä paikkoja mihin voi joutua ja niiden toteutumisen odottelu tuo lisäkuormaa henkilökunnan hyvinvointiin tässä muutenkin ahdistavassa tilanteessa.”

Työnantajan muissa määräämissä tehtävissä työskentelevistä 5 % kertoi työskentelevänsä varhaiskasvatuksen perhetyössä ja 5 % terveydenhuollon tehtävissä. Muissa lasten ja perheiden palveluissa kertoi työskentelevänsä 2 % vastaajista ja muissa sosiaalipalveluissa 25 % muissa tehtävissä työskentelevistä vastaajista. 63 % muihin tehtäviin siirretyistä vastaajista valitsivat vastausvaihtoehdoksi

”Muussa, missä?” vaihtoehdon ja täydensivät sitä avovastauksella. (Kuva 19.) Avovastauksista korostuivat vanhustyö ja puhelintyö, jossa kontaktoitiin oman kunnan vanhuksia. Tämän lisäksi muiksi tehtäviksi nousi varhaiskasvatuksessa tehtävät muut työt, kuten siivous, askartelu, suunnittelu ja muut päiväkodissa tehtävät työt.

Kuva 19. Mikäli valitsit edellisessä kysymyksessä vastausvaihtoehdon ”Olen työnantajan määräämässä muussa tehtävässä”, valitse tehtävää parhaiten kuvaava kategoria tai kirjoita se erikseen. Vastaajien määrä: 40.

4.3 Työturvallisuus

Vastaajia pyydettiin arvioimaan seuraavia väittämiä työturvallisuudesta asteikolla 1-4.

	1 Täysin eri mieltä	2 Osin eri mieltä	3 Osin samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä	Keskiarvo
Työnantajani on ohjeistanut selkeästi huoltajia ja vanhempia varhaiskasvatuksen palveluiden käytöstä poikkeustilanteessa	2,80 %	11,75 %	41,23 %	44,22 %	3,27
Työnantajani on ohjeistanut henkilökuntaa riittävästi koronaepidemian torjunnasta päiväkodeissa	8 %	23,99 %	40,46 %	27,55 %	2,88
Olen saanut riittävästi ohjeistusta työn järjestelyistä ja poissaolokäytännöistä	4,81 %	21,73 %	42,60 %	30,86 %	3,00
Työnantajani on huolehtinut riittävästi työturvallisuudestani epidemian aikana	20,99 %	36,65 %	28,82 %	13,54 %	2,35
Työpaikallani on käytössä tarvittava määrä suojaimia	60,25 %	22,15 %	12,28 %	5,32 %	1,63
Olen saanut esimieheltäni riittävästi tukea	9,82 %	21,46 %	39,65 %	29,07 %	2,88
Olen yleisesti tyytyväinen työnantajani toimintaan poikkeusoloissa	9,51 %	27,57 %	45,24 %	17,68 %	2,71

Kuva 20. Arvioi seuraavia väittämiä. Vastaajien määrä: 1042.

Vastaajista 44 % koki työnantajansa ohjeistaneen selkeästi huoltajia ja vanhempia varhaiskasvatuksen palveluiden käytöstä poikkeusaikana. Epäselvänä tai jokseenkin epäselvänä ohjeistusta piti 15 % vastaajista.

Työnantajan henkilökunnalle antamaa ohjeistusta koronan torjunnassa päiväkodin arjessa piti riittävänä 28 % vastaajista. Vastaajista 32 % piti työnantajan oheistuksia koronan torjunnasta päiväkodin arjessa riittämättöminä tai jokseenkin riittämättöminä. Työn järjestelyistä ja poissaolokäytännöistä poikkeustilanteessa oli ohjeistettu riittävästi 31 % vastaajista. 27 % vastaajista koki ohjeistukset työn järjestelystä ja poissaolokäytännöistä riittämättöminä tai jokseenkin riittämättöminä. (Kuva 20.)

Vastaajista 14 % koki, että työnantaja on huolehtinut työntekijöiden työturvallisuudesta riittävästi poikkeustilanteen aikana. Vastaajista 58 % koki, että työnantaja ei ole huolehtinut riittävästi työntekijöiden työturvallisuudesta. 17 % vastaajista kertoi, että heillä on käytössä riittävästi tai lähes riittävästi suojaimia työpaikalla. 60 % vastaajista koki, ettei suojaimia ole riittävästi tarjolla. (Kuva 20.)

Vastaajista 70 % koki saaneensa riittävästi tai lähes riittävästi tukea esimieheltään. 10 % piti tarjolla ollutta tukea riittämättömänä. Vastaajista 62 % oli tyytyväisiä tai jokseenkin tyytyväisiä yleisellä tasolla työnantajan toimintaan poikkeusolojen aikana. (Kuva 20.)

”Työturvallisuus mietityttää kovasti, ei suojaimia. Lasten hygienian valvominen toivotonta. Vuosilomien ja veso-päivien ajankohdat tuntuvat tulevan sanelupoliitikalla. Tämä on sinetöinyt päätökseni hakeutua täysin toiselle alalle ja odotan yliopiston pääsykokeita. Toivon todella pääseväni pois koko varhaiskasvatuksesta, eikä tule ikävä tätä työtä!”

”Olemme ihmetelleet työterveyden hiljaisuutta. Henkilökunnan ohjeistukset ovat tulleet myöhään, ja osittain ei ollenkaan. Lapsille ja perheille ohjeistusta on kyllä paljon. Tuntuu, että meidät työntekijät on unohdettu kentälle.”

Vastaajat tuovat esiin huolen työturvallisuuden vaarantumisesta, kun ryhmiä yhdistetään ja näin henkilömäärä samassa tilassa kasvaa. Liikkumisen rajoittaminen päiväkodin tiloissa ja vanhempien ohjaaminen fyysisessä kanssakäymisessä koetaan olevan yksittäisen työntekijän tai ryhmän harteilla. Yleisiä ja valtakunnallisen tason ohjeistuksia kaivataan arkityöhön.

4.4 Osaamisen hyödyntäminen

Kysyttäessä sosionomien ja sosiaalikasvattajien osaamisen hyödyntämisestä poikkeustilanteessa, vastauksia annettiin avoimeen kenttään yhteensä 325. Avainsanoina avoimissa vastauksissa toistuivat tuki ja tukeminen, ohjaus sekä ennaltaehkäisy. Sana perhe toistui vastauksissa yli 300 kertaa.

”Lomautetuksi joutuneet sosionomit ohjattaisiin työskentelemään esim. perhetyöhön, jotta perheitä pystytään tukemaan heidän tarvitsemillaan keinoilla tänä haastavana aikana ja vanhemmat eivät kuormittuisi liikaa omien etätöiden, lasten koulun hoitamisen yms. takia.”

Avointen vastausten perusteella sosionomien ja sosiaalikasvattajien osaamista hyödynnetään tai tulisi hyödyntää perhetyössä ja palveluohjauksessa. Perhetyö ja palveluohjaus toistuivat yli sadassa vastauksista. Vastauksien perusteella tärkeimmäksi työtehtäväksi poikkeusoloissa vastaajat näkisivät yhteydenpidon perheisiin. Yli sadasta vastauksesta kävi ilmi, että sosionomien ja sosiaalikasvattajien osaamista tulisi hyödyntää koko perheen kohtaamisessa ja yhteydenpidossa. Yhteydenpidon painotettiin olevan vuorovaikutteista ja toistuvaa. Yhdeksi yhteydenpidon muodoksi nostettiin myös toiminnan järjestäminen perheessä, joko etätöinä tai fyysisinä käynteinä. Monet vastaajat toivat ilmi perheisiin vietävän työn antavan hengähdystauon ja helpotuksen arjen pyörittämiseen.

”Paljon voitaisiin tarjota kotiin tekemällä etänä, työstämällä erilaista ohjelmaa ja materiaalia. Lapsia voitaisiin myös leikittää pienryhmissä ulkona, vaikka muuten poissa päiväkodista oltaisiinkin. Voitaisiin

tehdä niin paljon! Vaikka pari tuntia päivässä tarjota ulkoilun ajaksi hoito lapsille, että vanhemmat saisivat hetken huilin tai käydä yksin kaupassa yms. Niin paljon voitaisiin tehdä!”

Vastauksista nousi esiin myös tuen tarjoaminen vanhemmuuteen, arkeen ja perheen pyörittämiseen. Tähän tukeen sisällytettiin vastauksissa myös palveluista tiedottamista ja toivottiin, että tällaiselle yhteydenpidolle perheisiin olisi matalan kynnyksen mahdollisuus.

Sosionomien ja sosiaalikasvattajien osaamisen hyödyntämistä nähtiin mahdolliseksi poikkeustilanteessa myös ennaltaehkäisevän lastensuojelutyön palveluissa sekä lastensuojelussa.

Etätyöskentely nousi myös vastauksissa esiin ja vastaajat toivat ilmi, että sosionomien ja sosiaalikasvattajien osaamista ja työpanosta tulisi hyödyntää etätyön keinoin poikkeustilanteessa.

4.5 Muut esiin nousevat asiat, joita vastaajat halusivat tuoda esiin kyselyssä

Vastauksissa nousi esiin ammattilaisen huoli perheistä ja lasten hyvinvoinnista. Tämä huoli kuormittaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä.

”Kaiken kaikkiaan tilanne on henkisesti hyvin kuormittava, juuri tämän epätietoisuuden ja vaihtuvien suunnitelmien takia. Samoin iso huoli on omasta sairastumisesta, koska meillä on niin paljon lähikontakteja lapsiin. Koen, että työemme ei ole tällä hetkellä turvallista sekä henkisesti että fyysisesti.”

Vastaajat toivat avovastauksissa esiin myös epätietoisuuden ja epävarmuuden aiheuttamat kuormitustekijät. Tilanne näyttäytyy hyvin epävarmalta, eikä tarkkoja ohjeistuksia tai valtakunnallista linjaa ole. Tilanteen nopeat muutokset ja alueelliset erot kuormittavat.

Osaa vastaajista huolestuttaa myös oma sairastuminen. Riskiryhmäläiset ja raskaana olevat työntekijät ovat kokeneet tilanteen huolestuttavaksi.

Heikko tiedotus, ryhmien yhdistäminen ja siivouksen sekä suojainten vähyyks nousivat kyselyn avovastauksissa selkeästi kuormittaviksi tekijöiksi.

”Mietityttää pystytäänkö työyhteisössä välttymään koronatartunnalta. Työnantaja ei tunnu luottavan kun työtä ei saa tehdä kotona. Lomautuksen uhka ahdistaa.”

”Meillä on työpaikalla hyvä rento asenne, vaikka työnantajan tiedotteet ovatkin runsaudessaan lietsovia ja osin jo turhauttavia.”

Lisätietoa

Marjo Katajisto, erityisasiantuntija puh. 09 3158 6020

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia